OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.
Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Region Halland

Gäller för: Region Halland hälso- och sjukvård

Läkemedel – Delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel

Hitta i dokumentet

Syfte
Länk till nationell, regional eller förvaltningsövergripande styrning
Bakgrund
Riskanalys
Fyra säkerhetsnivåer
Dokumentation
Utbildning
Förutsättningar för delegering
Uppföljning
Sjuksköterskors justering av dosering
Handräckning
Bilagor
Uppdaterat från föregående version

Syfte

Att beskriva hur delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel ska hanteras inom Region Halland.

Länk till nationell, regional eller förvaltningsövergripande styrning

HSLF-FS 2017:37 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården
HSLF-FS 2025:51 Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet att utföra vissa arbetsuppgifter inom tandvården
Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården? - Socialstyrelsen
Läkemedel – delegera läkemedelshantering (särskilt reglerad). För hälso- och sjukvården och tandvården - Socialstyrelsen
Socialstyrelsen öppna utbildningar
Läkemedel - ansvarsfördelning

Bakgrund

Enligt HSLF-FS 2017:37 får iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel delegeras inom hälso- och sjukvården, under förutsättning att det är förenligt med en god och säker vård.
Enligt HSLF-FS 2025:51 får administrering av läkemedel vid lokalanestesi genom ledningsblockad inom tandvården inte delegeras.

Riskanalys

En riskanalys ska genomföras för att bedöma riskerna med att delegera iordningställande, administrering eller överlämnande av läkemedel. Resultatet från riskanalysen bör vara vägledande för beslut om delegering inom verksamheten. Delegering bör ske i undantagsfall

och endast då det är förenligt med en hög patientsäkerhet och när det framgår av särskild författning att det får ske.
Riskanalysen ska beskriva vilka risker med delegering som har identifierats, samt vilka riskreducerande åtgärder som har genomförts till exempel behov av utbildning. Risker kan uppstå i alla delmoment i läkemedelshanteringen och kan vara kopplat till själva läkemedlet eller administreringssättet. Bakomliggande orsaker kan till exempel bero på felräkning, förväxling eller brister i kommunikationen.
Följande kan vara till hjälp:

- Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården 9 kap. 8 § HSLF-FS 2017:37 (s 62-64).
- Riskanalys standardmetod och DPIA
- Riskanalys i Stratsys

Lokal rutin
Utifrån riskanalys kan vid behov en lokal rutin upprättas där det framgår vilka arbetsuppgifter som bedömts vara förenliga med god och säker vård, samt vilka utbildningskrav som finns vid delegering av de angivna arbetsuppgifterna. Se bilaga 1 för mall till lokal rutin.

Fyra säkerhetsnivåer

Verksamhetscheferna inom Region Halland avgör under vilka förutsättningar och i vilka situationer delegering får ske.

1. **En riskanalys ska genomföras för att identifiera vilka förutsättningar och i vilka situationer delegering får ske i den aktuella verksamheten**. Dokumentation av aktuell delegering sker enligt delegationsblanketten, bilaga 2. Delegering av iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel bör ske i så liten omfattning som möjligt.

2. **Verksamhetschefen ansvarar** för vilka arbetsuppgifter som är möjliga att delegera och att besluten om delegering är förenliga med en god och säker vård och att delegeringar omprövas i nödvändig omfattning.

3. **Sjuksköterskor, läkare och tandläkare** får endast delegera om det är förenligt med god och säker vård och ansvarar för att den som får uppgiften har förutsättningar att fullgöra uppgiften enligt punkter under rubriken Förutsättningar för delegering.

4. **Den som genom delegering får i uppgift** att iordningställa och administrera eller överlämna läkemedel ska ha dokumenterade kunskaper om hantering av läkemedel och de risker som är förenade med hanteringen.

Dokumentation

På följande blankett dokumenteras delegeringsbeslutet:
Bilaga 2 Läkemedel - Delegeringsblankett.

Utbildning

Att delegeringsmottagaren har en reell kompetens för uppgiften säkras genom att denne får utbildning som säkrar behovet av kompetens som krävs för att kunna utföra uppgiften på ett korrekt och patientsäkert sätt. Följande är exempel som kan ingå i utbildning inför delegation:

- Webbstöd för dig som tar emot delegering Socialstyrelsen öppna utbildningar.
- Vad delegeringen innebär och vilket ansvar som medföljer.
- Hantering av aktuellt/aktuella läkemedel och de risker som är förenade med hanteringen.
- Rimlighetsbedömning.
- Teoretisk och praktisk utbildning.
- Hur arbetsmomenten dokumenteras i journalsystemet.

Förutsättningar för delegering

- Verksamhetschefen får inom sin vårdenhet besluta om vilka arbetsuppgifter som är möjliga att delegera.
- De arbetsuppgifter som delegeras ska vara klart definierade.
- Ett beslut om delegering är personligt.
- Den som delegerar ska ha formell och reell kompetens för uppgiften.
- Om mottagaren av en uppgift inte anser sig ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för uppgiften får uppgiften inte delegeras.
- Den som delegerar ska förvissa sig om att den som åtar sig uppgiften har reell kompetens för uppgiften.
- Den som får delegering ska ha dokumenterade kunskaper om hantering och de risker som är förenade med hanteringen av läkemedel och kompetens för att utföra uppgiften på ett korrekt och patientsäkert sätt.
- Ett delegeringsbeslut ska utfärdas för att gälla för en viss tid – eller för ett visst tillfälle. Beslutet bör bevaras i minst tre år sedan det upphört att gälla.
- Varje delegeringsbeslut ska dokumenteras och undertecknas av såväl den som delegerar som den som mottar delegeringsbeslutet, se bilaga 2.

Ansvar för delegerad uppgift: Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen bär själv ansvar för hur hen fullgör sina uppgifter (Patientsäkerhetslag (2010:659).

Uppföljning

Den som delegerar följer upp beslut om delegering minst en gång per år. Uppföljning rekommenderas att utföras i samband med utvecklingssamtal med medarbetaren. I uppföljningen ska det ingå att kontrollera att mottagarens kunskaper är aktuella. Genom återkommande kontroller av kunskaperna kan eventuella kompetensbrister och behov av fortbildning upptäckas.

Utförda uppföljningar ska dokumenteras på delegeringsblanketten.

Omprövning/återkallelse: Den som meddelat ett delegeringsbeslut ska bevaka att uppgifterna fullgörs på ett sätt som är förenligt med god och säker vård. Beslutet ska omprövas när omständigheterna påkallar det och omedelbart återkallas om det inte längre är förenligt med god och säker vård. Beslut om återkallelse av delegation ska dokumenteras på delegeringsblanketten.

Upphörande: Ett delegeringsbeslut upphör att gälla då uppgiftsmottagaren lämnat sin tjänst.

Sjuksköterskors justering av dosering

Behörighet för sjuksköterskor att justera dosering av läkemedel innefattas inte av delegering. Se rutin Sjuksköterskors justering av dosering av läkemedel.

Handräckning

Någon möjlighet att genom "handräckning" eller annat liknande förfarande få rätt att utföra iordningställande, administrering eller överlämnande finns inte. Att hämta läkemedel och ge till behörig personal, som sedan själv iordningställer och administrerar/överlämnar, kan utföras utan delegering.

Bilagor

Bilaga 1 - Mall till lokal rutin
Bilaga 2 - Läkemedel - Delegeringsblankett

Uppdaterat från föregående version

2026-05-07:
Nya rubriker: Riskanalys, Lokal rutin, Handräckning, Dokumentation och Utbildning.
Omformulerat gällande första säkerhetsnivån.
Ny bilaga: Mall till lokal rutin.
Byte av huvudförfattare och medförfattare.